
РЕЦЕНЗИИ

ИСКРЕНА И ЛИЧНА КНИГА ЗА МЕДИАЦИЯТА

*Емилия Негева**

На 15 юли 2021 г. в Центъра за обучение на адвокати „Кръстю Цончев“ бе представена книгата на адвокат Албена Пенова „Активното слушане в медиацията“, издадена от издателство „Даная Интернешънъл“.

Албена Пенова е адвокат с 35-годишна практика. Медиатор е от 2009 година. От 2011 г. е медиатор в Центъра за медиация към Българската асоциация за медиация и от същата година става учител по медиация, а от 2012 г. е учител и по трансгранична медиация. Председател е на Управителния съвет на Сдружение „Българска асоциация за медиация“.

Има множество специализации в областта на медиацията и участия в международни семинари.

Наред с всичко това тя е и журналист, член на Съюза на българските журналисти.

Книгата „Активното слушане в медиацията“ е приятно откритие за мен, защото е написана като пътеводител в света на медиацията, но излиза извън нейните предели и дълбоко се гмурка в психологията. Безспорно е, че медиаторът трябва да владее в достатъчна степен методите на психологията, но в изкуството как да бъдат прилагани тези методи, ни въвежда Албена Пенова.

Полезността на творбата далеч надхвърля сферата на медиацията. Първата глава очертава целите на активното слушане – то трябва да позволи напълно да разбираме другите. Една доста

* Адвокат от Пловдив.

трудна задача както в житейски план, така и в професионалното битие и на медиатора, и на адвоката.

След целите, които преследва медиаторът, Албена Пенова структурира техники за активно слушане, дава препоръки за справяне с емоционално заредени ситуации, разкрива методи за третиране на емпатични комуникации, изгражда стратегии за задаване на въпроси.

Езикът и конструкцията на книгата са наистина завладяващи. Тя е написана от първо лице и показва завидно умение да се интригува читателят, да се илюстрира казаното с примери от адвокатската и медиаторската практика на автора. Двойното качество на Албена Пенова – на адвокат и на медиатор, ѝ позволява да погледне от различни позиции към проблемите на медиацията и едновременно ѝ дава прекрасната възможност да характеризира и изолира грешните подходи, като предостави на участниците в процедурите по медиация ценни съвети към какво да се стремят и как да го постигнат.

Книгата е изпъстрена с примери от действителни случаи и това е полезен и завладяващ авторски похват. Фактът, че тези случаи са разказани с уменията на добър разказвач, добавя допълнително удоволствие от четенето. Самите примери дават възможност на читателя да провери себе си и собствените си реакции в конкретната описана ситуация и да оцени полезните или грешните реакции на участниците в нея.

Приведените от автора примери помагат да се открие неуместността на типичния адвокатски подход в медиацията, да се усети доколко професионалната деформация (дори ако вложим най-добрия смисъл в думата „деформация“) пречи на един адвокат да бъде добър медиатор. Авторът напътства адвокатите – участници в медиация, да преодолеят типичната си склонност да дават оценки или правни съвети, да решават спора, замествайки страните в него. Нашите адвокатски страсти непременно да намерим юридически издържаното решение, да пречупим фактите през призмата на правото, да прогнозираме как ще се развие

конкретният спор в съдебната зала и през инстанциите, са част от онези препъникамъчета, които в много случаи пречат на адвоката да бъде не само медиатор, но и да участва пълноценно в процедура по медиация като повереник на страна.

Аз самата успях да се убедя в това колко трудно е да пренастроим адвокатското си мислене към медиаторското. Тук е мястото да отдам значимото на автора на тази книга – адвокат Албена Пенова, като ценен учител по медиация, включително в обученията за медиатори, провеждани чрез Центъра за обучение на адвокати „Кръстю Цончев“. Като нейна ученичка трябва да призная, че обучението по медиация, което тя и доц. д-р Таня Градинарова провеждат съвместно, е не само курс за придобиване на една полезна квалификация – това звучи скучно и неизразително. Обучението е истински забавно преживяване, то е игра, театър с разменящи се роли, които трябва да отиграеш в реални житейски ситуации. Цялото обучение е едно постоянно превъплъщаване в различни персонажи, изпълнение на групови и индивидуални задачи, потапяне в живота на другите, релаксиране в поезията и музиката и си струва да се преживее дори само заради невероятния контакт с учителите и курсистите. Албена Пенова го описва чудесно в заключението като една щастлива смесица от четене на стихове, пеене, участие в ролеви игри, ядене на вкусни медиаторски баници. То е поглед към истинския живот от позицията на една изключително полезна и за хората, и за правосъдието дейност, каквато е медиацията.

Книгата разкрива и един непознат досега у нас свят – този на онлайн медиацията. Очевидно заедно с електронното правосъдие ще се адаптираме и към електронна (онлайн) медиация. Албена Пенова разказва за първите стъпки в тази насока чрез платформата за онлайн медиация – Централизирания електронен портал за медиация, действащ от 2020 г., в който може да се влезе от интернет страницата на Министерството на правосъдието. Тази иновация, както и електронното правосъдие тепърва ще поставят множество етични и правни проблеми като тези за ефективността

на гаранциите за поверителност и добросъвестност на медиатора, за сигурността при обмяната на документи и най-вече при изготвяне и подписване на постигнатите в хода на медиацията споразумения.

Високоблагородна и заслужаваща адмирации е благотворителната мисия, за която са предназначени средствата от продажбата на книгата. През месец август 2020 година, след тригодишна дарителска кампания по инициатива на Кирило-Методиевския научен център при БАН и Асоциацията за антропология, етнология и фолклористика „Онгъл“, е започнала реставрацията и консервацията на ценните стенописи в 180-годишния храм „Света Троица“ в с. Югово, община Лъки, Асеновградска духовна околия. Църквата е построена през 1840 година в село, известно със своите дялгери – изкусни майстори на къщи, чешми и мостове, които са създали свой таен език – т.нар. мешренски говор. Чрез него те пазели тайните на занаята и станали легендарни със своя майсторлък. Заради уменията си били така високо оценени в Османската империя, че успели да запазят правото да изповядват своята християнска религия и да построят и зографисат изключителния храм „Света Троица“. За реставрацията на този храм са предназначени средствата от продажбата на книгата.

В заключение: горещо съветвам адвокатите да прочетат тази книга. В нея ще намерят неща, които не се преподават в правните факултети, и такива, на които адвокатската практика не ни учи. Без значение дали адвокатът е медиатор, дали участва в процедури по медиация, или е консултант и процесуален представител по дела, в книгата той ще открие много неща, които ще подпомогнат практиката му, но и ще породят любопитство поне, ако не истинска любов към самата медиация. А чрез запалената чрез книгата любов към медиацията Албена Пенова ще реализира мечтата си да докаже, че адвокатите и медиацията не обитават различни планети!